

Hvorfor er det blokker på Furuset, mens det i hovedsak er eneboliger på Høybråten?

v/Ragnar Torgersen og Rolf Torbo

Undertegnede representerte Høybråten velforening på Furuset vels 100-års jubileumsfest i november 2012. I hilsenen til Furuset vel reflekterte jeg litt over hvorfor de to bo-områdene over tid har fått en så ulik boligstruktur; Høybråten med sine eneboliger/småhus /rekkehus, mens Furuset i hovedsak har blitt et blokkområde med unntak for Gamle Furuset.

Vi må gå langt tilbake for å finne forklaringen. Begge områdene Høybråten og Furuset besto opprinnelig av store bondegårder med noe innmark, for øvrig skogbevokst. Den desidert største bondegården på Høybråten, Øvre Høybråten gård ble i 1899 kjøpt opp av brukseier Anton Tschudi. Han parsellerte ut utmarka til tomter. Tilsvarende utvikling skjedde i liten utstrekning på Furuset. I 1905 ble Nybyggerforeningen (innmeldt i Arbeiderpartiet i 1912) stiftet blant de 55 parselleierne som hadde etablert seg på Høybråten. Furuset vel ble stiftet i 1912. Karl Andersen ble tidlig sentral i arbeidet med utviklingen på Høybråten og i Aker herred. Allerede fra 1926 ble Karl Andersen oppnevnt som Akers representant i et utvalg som skulle forberede sammenslutningen med Oslo. Han så tidlig hvilken vei det gikk med stort utbyggingspress. Tidlig på 30-tallet anbefalte han gårdeierne en forsiktig utparsellering av utmarka for å hindre en fremtidig utbygging med sammenhengende blokkbebyggelse.

Så kommer vi til tiden etter 2. verdenskrig. I 1948 ble Oslo og Aker kommune slått sammen. Boligbehovet var meget stort etter krigen. Hva skjer så? Det foretas kommunal ekspropriering i stort omfang av både innmark og utmark på bondegårdene for å sikre tomter til boliger. Dette var mulig på Furuset og til dels på Stovner, men ikke på Høybråten. Her var arealene allerede utstykket til tomter, og det var bygget hytter og til dels hus på tomtene. Bøndene på Furuset og til dels Stovner mistet jorda og skogen, og det ble en kamp for å sikre seg mest mulig økonomisk erstatning.

Dette forholdet forklarer hvorfor Høybråten og Furuset i dag har en svært ulik boligstruktur. På Furuset fikk man så store blokkområder fra 60-70-tallet og utover, mens det tilnærmedesvis ikke er blokker på Høybråten. For å illustrere utviklingen så har gårdsnummeret 107 som var gårdsnummeret til den opprinnelige Øvre Høybråten gård, i dag nærmere 3000 bruksnummer knyttet til dette gårdsnummeret. Furuset vel som altså har sitt utspring i villabebyggelsen, sto overfor store utfordringer med mange nye innbyggere. På Høybråten besto bebyggelsen av eneboliger og småhus på store tomter. Her ble det etter hvert fortettet for å skaffe boliger til barn og barnebarn.

Som en konsekvens av blokkbebyggelsen har Furuset endret karakter over tid. Furuset har i dag en stor befolkning med innvandrerbakgrunn. Dette er foreløpig ikke situasjonen på Høybråten. Men fortettingen fortsetter i dag på Høybråten, og salget av hus har økt de to siste 10-årene. Men boligstrukturen vil ikke endres i særlig grad. I dag er det tilnærmet ingen store tomter igjen på Høybråten, og den såkalte Småhusplanen (reguleringsplan for villaområdene i Oslo ytre by) vil styre og begrense høyder og utformingen av nye boliger.
